

یکی از گره‌های مهم حل معادله حذف فیزیکی پریسک شهید سلیمانی، کشف دلیل انتخاب زمان این عملیات است؛ هر چند مقامات امریکایی نتوانستند تا امروز ابعاد تهدید قریب الوقوعی که از جانب سلیمانی متوجه آنها بود، تشریح کنند

ارتباط سامانه دچار اختلال بوده و کاربر هم شرایط خاصی داشته است که موجب خطای انسانی می‌شود. البته وقتی هواپیما در زاویه صفر قرار می‌گیرد نمی‌شود به صورت موشک کروژ دیده شود اما چون ارتباط سامانه قطع بوده کاربر با محاسباتی که انجام داده به این نتیجه رسیده که هدف موشک کروژ است.»

اما در آن شرایط چرا از پرواز هواپیماهای مسافری جلوگیری نشد تا یک اپراتور بوئینگ را با کروژ اشتباه نگیرد و شلیک نکند؟ عبداللّهی در پاسخ این سؤال گفته: «سامانه‌های دفاع هوایی مادر آماده باش صدرصد بودند ولی این به مفهوم درگیری نیست. مادر هشت سال دفاع مقدس در حال جنگ بودیم اما در تمام این مواقع حالت پرواز ممنوع نبود. وقتی مرکز راداری ما اعلام وضعیت قرمز می‌کرد در چنین حالتی پروازهای عادی قطع می‌شود چون در آن زمان سیستم‌های دفاع هوایی آتش به اختیار هستند اما در این موضوع سیستم‌های ما آتش محدود بودند و باید برای شلیک دستور می‌گرفتند، لذا ما باید حمله را کاملاً تشخیص دهیم تا اعلام پرواز ممنوع کنیم.» البته سردار حسین سلامی، فرمانده کل سپاه در جلسه غیر علنی مجلس گفت که مسئولیت توقف پروازهای مسافری با سپاه نیست.

■ گام پنجم؛ بازی جدید

ایران شامگاه یکشنبه ۱۵ دی ماه گام پنجم کاهش تعهدات هسته‌ای برجام را به طور رسمی برداشت و تعهدات باقی مانده‌اش در باره تعداد سانتریفیوژها را اکتفا گذاشت. این

واکنشی متناسب با سرنگون کردن یک پهپاد بدون سرنشین نبود. «ایران هم در حمله به عین الاسد دقیقاً بر همین موضوع اجتناب از تلفات انسانی تأکید کرد و این نشانه این است که دوطرف قصدی برای وارد شدن به درگیری‌های پرهزینه انسانی و حتی نظامی ندارند. با وجود این ترور سردار سلیمانی توسط پهپادهای امریکایی، شلیک از پشت بود در حالی که ایران در دولت هنوز سر برنگردانده بود.

■ حقیقت سقوط

دور تند حوادث امان نداد چنانکه از شامگاه تا پامداد ۱۸ دی آسمان ایران آبستن حادثه دیگری بود؛ سقوط هواپیمای اوکراینی و جان باختن ۱۷۶ سرنشین آن. سه روز تعلیق در کشف علت سقوط و در نهایت اعلام خطای انسانی از سوی ستاد کل نیروهای مسلح در ۲۱ دی با این توضیح: «در ساعات پس از انجام عملیات موشکی، پروازهای جنگی نیروهای تروریست امریکایی در پیرامون کشور افزایش یافته و برخی اخبار نیز از مشاهده اهداف هوایی به سمت مراکز راهبردی در کشور به واحدهای دفاعی واصل و اهداف متعددی در برخی صفحات رادار مشاهده شد که موجب حساسیت بیشتر در مجموعه‌های پدافند هوایی شد. در چنین شرایط حساس و بحرانی، پرواز شماره ۷۵۲ خطوط هوایی اوکراین از فرودگاه امام خمینی (ره) حرکت کرده و هنگام چرخش، کاملاً در حالت نزدیک شونده به یک مرکز حساس نظامی سپاه و در ارتفاع و شکل پروازی یک هدف متخاصم قرار می‌گیرد که در این شرایط بر اثر بروز خطای انسانی و به صورت

غیر عمد، هواپیمای مذکور مورد اصابت قرار گرفته که متأسفانه موجب به شهادت رسیدن جمعی از هموطنان عزیز و جان باختن تعدادی از اتباع خارجی می‌شود.» برای رمزخوانی «پروازهای جنگی نیروهای تروریست امریکایی» می‌توان به روایت‌هایی استناد کرد که علی مطهری هم بر آن صحنه گذاشته: «گفته شده است از سمت بندرعباس موشک کروژ به سمت کشور پرتاب شده است و این خبر منتفی شده است. چرا خبر منتفی شدن رابه سامانه ندادند؟ باید به اپراتور اطلاع داده می‌شد که بداند موشک کروژی در کار نیست، خبر آمدن کروژ را گفته‌اند اما خبر منتفی شدن آن را نگفته‌اند. این‌ها همه نقص است و نباید نادیده گرفته شوند.» توضیح سردار علی عبداللّهی، معاون هماهنگ‌کننده ستاد کل نیروهای مسلح هم تأییدکننده این احتمال است: «گزارشی از سیستم فرماندهی کنترل مبنی بر شلیک موشک‌های کروژ از جنوب کشور به مرکز منطقه‌ای پدافند اعلام می‌شود. موشک کروژ در ارتفاع پایین حرکت می‌کند و اینکه بشود در همه نقاط موشک کروژ را کشف کرد شاید ممکن نباشد و برای این امر دیده‌بان‌هایی در برخی نقاط پیش‌بینی کرده‌ایم. بعد از مدتی مرکز مربوطه سؤال می‌کند که «این موضوع چه شد؟»، «که اعلام می‌کنند «وضعیت قرمز منتفی است»، اما ارتباط سامانه پدافندی با مرکز قطع شده بوده است. وقتی هواپیما از باند بلند می‌شود یک گردش ۱۰ درجه می‌کند که به شکل هدف نزدیک شونده به سامانه پدافندی در می‌آید که سامانه به آن شلیک می‌کند. زمانی که رادار سامانه این هواپیما را می‌گیرد ارتفاع آن در حد موشک کروژ بوده چون هواپیما در زاویه صفر این سامانه بوده که کمترین سطح مقطع راداری را داشته اما

■ چهار سیمادریک هفته

جامعه ایران در یک هفته چهار رخداد ترور سلیمانی، تشییع بی سابقه او، انتقام ایران و سقوط هواپیمای مسافری را تجربه کرد؛ چهاره‌ای در چهار تجربه خشم، بهت، حیرت و غم. جامعه‌ای که در یک هفته توانست چنین تحولاتی را تاب آورد اما آثار و تأثرات آن محدود به یک هفته نخواهد ماند؛ این رخدادها یک هفته‌ای سیمای ایران و منطقه را تا مدت‌ها در گون خواهد کرد؛ بویژه که اعلام درصالحیت کاندیداهای انتخابات در همین هفته و جدال ایران و اروپا در برجام، از پیوستگی اتفاقات در آینده خبر می‌دهند. دی ۹۸ آغاز یک تحول مهم در منطقه و ایران بود.